
Javno dobro:: identifikacija, raba, upravljanje in oblikovanje 29. Komunikacije, Beograd, 25.-27. 11. 2004

Author(s): Mojca GOLOBIČ

Source: *Urbani Izziv*, Vol. 15, No. 2, Evropa na vzhodu / Europe in the East (2004), p. 93

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/24920637>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

JSTOR

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Mojca GOLOBIČ

Javno dobro: identifikacija, raba, upravljanje in oblikovanje

29. Komunikacije, Beograd, 25.–27. 11. 2004

Letošnje 29. Komunikacije, ki jih tradicionalno prireja Beograjski CEP: Center za planiranje urbane ga razvoja, so bile posvečene javnemu dobru in vsem njegovim vidikom: identifikaciji, rabi, upravljanju in oblikovanju. V sklopu srečanja sta bili organizirani dve okrogli mizi z naslovoma Strategije in politike upravljanja javnega dobra ter Javno dobro Beograda in dva sklopa predstavitev Planiranje in upravljanje javnega dobra ter Oblikovanje in animacija javnih prostorov.

Kot pravijo organizatorji v napovedi srečanja, je javni prostor skupno dobro vseh meščanov ter velika odgovornost in skrb mestnih uprav. Vendar se zdi, da so prostorski planerji bolj ali manj edini, ki jih danes javno dobro zanima in skrbi. Nova prostorska zakonodaja, ki jo je Srbija dobila v letu 2003, med drugim določa, da je javno dobro tudi osrednja skrb urbanističnega planiranja, in zavezuje lokalne uprave, da se v programih priprave načrtov zavežejo k vlaganju v javno sfero. Pomen javnega dobra je večplasten, kar se je pokazalo tudi skozi predstavitve, ki so kot javno dobro obravnavale vse od arheologije v Vinči (N. Tasić) in kulturne dediščine minulega stoletja (T. Damijanović, R. Kulenović), javnih komunikacijskih forumov (M. Vujošević, D. Radović) in spletnih predstavitev (M. Devetaković) pa do poplavljenih in erodiranih bregov (Z. Gavrilović), pri čemer je bilo kot javno dobro možno razumeti tako rečno dinamiko kot tudi stavbe in infrastrukturo, ki jih ti

pojavi uničujejo. Osrednja lastnost javnega dobra je, da je pod enakimi pogoji dostopno vsem. Čeprav javna lastnina ni niti nujni niti zadostni pogoj za javno dobro, pa se je tudi v razpravi pokazalo, da je lastnina vendarle osrednja tema tako pri identifikaciji kakor tudi pri rabi in upravljanju javnega dobra. Namesto jasne ločnice med zasebno in javno lastnino so vedno bolj pomembne različne oblike partnerstev med zasebnim in javnim, pri čemer je bilo slišati predloge, da bi se postmoderna družba lahko učila tudi iz pestre množice predmodernih oblik lastnine (J. Kalezić).

Razprava je pokazala, da še zdaleč ni povsem jasno, kaj javno dobro je in kako se določa, še manj, kdo in kako o njem odloča in kdo naj ga vzdržuje. Težave nastajajo tudi zaradi nedoločenega lastništva mestnih zemljišč. Za uspešno varstvo in upravljanje javnega dobra pa so morda še bolj kot skrb za fizično stanje objekta pomembna prizadevanja za vzpostavitev ustrezne družbene zavesti in vedenja uporabnikov. V tem smislu se je kot problem odnosa do javnega dobra postavila sprememba v miselnosti prebivalcev srbskih mest, zlasti Beograda in Novoga Sada, na kar je močno vplivalo med- in povojno priseljevanje, zlasti s podeželja (T. Damijanović). Urbano javno dobro je namreč posledica urbanosti kot stanja duha, ustvarjanja odnosa do sebe, do mesta in drugih prebivalcev mesta (D. Radović). Beograd je lahko hraber, ker je bil (v bitki za urbano javno dobro) poražen, zato se mora zgle-

dovati po mestih z ambicijo, kot je Barcelona, ki je pomemben del svojega javnega dobra pridobila skozi velike projekte, kot sta Expo in olimpijada. V razpravi je bilo slišati tudi, naj se Srbija zgleduje po državah, ki so že prehodile daljšo tranzicijsko pot in imajo več izkušenj s prevzemanjem in uveljavljanjem evropske zakonodaje in domnevno urejena številna od odprtih vprašanj. Čeprav je bila za zgled večkrat omenjena ravno Slovenija, pa v pogledu urejanja javnega dobra ta prednost pač ni posebno prepričljiva. Vprašanja, ki si jih postavljamo v Sloveniji, niso zelo drugačna, in tudi k rešitvam se še nismo kaj bistveno bolj približali.

Doc. dr. Mojca Golobič, univ. dipl. inž.
kraj. arh., Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana
E-pošta: mojca.golobic@urbinstitut.si

